

Sadržaj

Predgovor	9
Uvod	11
GLAVA I	
Istorijsko-teorijski razvoj međunarodne trgovine	15
1. Istorijski razvoj	17
1.1. Istorijski razvoj do II svetskog rata	17
1.2. Period razvoja posle II svetskog rata	19
2. Savremene tendencije – globalizacija	28
2.1. Globalizacija – pozitivni i negativni aspekti	28
2.2. Multinacionalne kompanije	34
2.3. Globalizacija i stratezijske alijanse	38
2.4. Međunarodna trgovina i globalizacija	39
GLAVA II	
Teorije međunarodne trgovine	43
1. Teorije međunarodne trgovine	45
1.1. Teorije prema hronologiji nastanka	46
1.2. Teorije bazirane na prednostima međunarodne razmene	48
1.3. Savremene teorije međunarodne trgovine	56
GLAVA III	
Tržište i tržišne institucije	63
1. Tržište, pojam i vrste	65
1.1. Svetsko tržište	68
1.2. Nova svetska finansijska kriza i poremećaji na svetskom tržištu	70
2. Posebne tržišne institucije	74
2.1. Međunarodni sajmovi	74
2.2. Međunarodne aukcije	79
2.2.1. Predmet i subjekti aukcijske prodaje	81
2.2.2. Organizacija aukcije	82
2.3. Robne berze	83
2.3.1. Vrste berzi	85
2.3.2. Berzansko poslovanje	87
2.3.3. Notiranje kurseva	91

GLAVA IV

Međunarodni sporazumi, konvencije i običaji	93
1. Sloboda trgovine i zaštita tržišta	95
1.1. Načela slobode međunarodne trgovine	95
1.2. Običaji, uzanse, poslovni moral	96
1.3. Zaštite konkurencije	101
1.4. Zaštita potrošača	104
2. Sporazumi i konvencije	104
2.1. Bečka konvencija	104
2.2. Rimski sporazum o zakonu koji će se primenjivati	107
2.3. Briselski sporazum o sudskoj nadležnosti	107
2.4. Haški sporazum o međunarodnoj overi	108
2.5. Sporazumi o zaštiti industrijske i intelektualne svojine	108
2.6. Sporazumi o prevozu robe	111
2.7. Arbitražno rešavanje sporova	112
3. Pravila o kvalitetu i standardizaciji	114

GLAVA V

Međunarodne organizacije	121
1. Svetska trgovinska organizacija	123
1.1. Principi i sadržaj delovanja STO	126
1.2. Ciljevi i pozitivni aspekti članstva u STO	128
2. Međunarodne finansijske institucije	130
2.1. Međunarodni monetarni fond	130
2.2. Svetska banka (IBRD i IDA)	133
2.3. Međunarodna finansijska korporacija	134
2.4. Agencija za multilateralne investicijske garancije	135
2.5. Regionalne finansijske organizacije	136
3. Odnos Srbije sa međunarodnim finansijskim organizacijama	138

GLAVA VI

Evropska unija – EU	143
1. Osnivanje i razvoj	145
2. Evropska monetarna unija	149
2.1. Prednosti i nedostaci EMU	150
2.2. Monetarna politika u evro-zoni	152
3. Razvoj i regulisanje unutrašnjeg tržišta Evropske unije	153
4. Performanse privreda zemalja EU	159
5. Odnos Srbije sa EU	165

GLAVA VII

Srbija u regionu Jugoistočne Evrope	169
1. Spoljnotrgovinska razmena	171
1.1. Obim i struktura razmene do raspada ex-Jugoslavije	171
1.2. Spoljnotrgovinska kretanja u SRJ/SCG do 2000. godine	172
1.3. Spoljnotrgovinska razmena u periodu nakon 2001. godine	173
1.4. Spoljnotrgovinske performanse Srbije	176
2. Region jugoistočne Evrope – JIE	178
2.1. Osnovne karakteristike tranzicionih procesa u regionu JIE	180
2.2. Spoljnotrgovinska razmena u regionu	186
2.3. Liberalizacija trgovine u zemljama JIE	189
2.4. CEFTA	191
2.4.1. Sporazum CEFTA 2006	193
2.4.2. CEFTA i intenziviranje tokova SDI u JIE	195

GLAVA VIII

Platni bilans, devizno tržište i devizni kursevi	197
1. Platni bilans	199
1.1. Pojam platnog bilansa	199
1.2. Platni bilans Srbije	200
1.2.1. Princip rezidentnosti	202
1.2.2. Princip dvojnog knjigovodstva	202
1.2.3. Tekući bilans	203
1.2.4. Račun kapitala	205
1.3. Ravnoteža platnog bilansa	209
2. Devizno tržište i devizni kursevi	210
2.1. Pojam deviznog tržišta i teorije deviznih kurseva	210
2.2. Konvertibilnost valuta	212
2.3. Ravnotežni devizni kurs	213
2.4. Regulisanje deviznog kursa i uloga Centralne banke	214
2.5. Rizici u bankarskom poslovanju i zaštita od kursnog rizika	217
Primer – kursni rizik i terminski devizni ugovor	219

GLAVA IX

Međusobna uslovljenost međunarodne trgovine i ulaganja	221
1. Modaliteti međunarodnog kretanja kapitala	223
1.1. Strane direktne investicije	225
1.1.1. Definicija SDI i pojavi oblici	225
1.1.2. Motivi za plasman SDI	227
1.1.3. Metode merenja SDI	229

1.1.4. Prednosti i nedostaci priliva SDI	229
1.1.5. Opšti preduslovi za privlačenje SDI	233
1.1.6. Performanse SDI na globalnom nivou	235
1.1.7. SDI u evropskim tranzicionim ekonomijama	237
1.1.8. Strana ulaganja u Srbiji	241
1.2. Zajednička poslovna ulaganja	246
1.3. Koncesije kao oblik stranog ulaganja	248
2. Obavljanje privrednih delatnosti domaćih preduzeća u inostranstvu	251
2.1. Način ulaganja i registracija	252
2.2. Poslovanje preduzeća u inostranstvu	253

GLAVA X

Neke mere i forme podsticaja međunarodne trgovine	255
1. Fiskalni podsticaji	257
2. Krediti za podsticaj izvoza	260
3. Krediti odobreni iz Fonda pomoći za razvoj	262
4. Saradnja razvijenih i nerazvijenih	263
5. Promocija trgovine – evropska praksa	265
6. Slobodne zone	268
6.1. Nastanak i razvoj	268
6.2. Značaj i vrste slobodnih zona	268
6.3. Slobodna zona kod nas	272
ANEKS – TABELE	277
Spisak tabela i grafikona	290
Skraćenice	291
Literatura	293